

кога не се е притежавала отъ племето или селото. Той признава обаче, че тя въ началото е принадлежала на челядта, на рода, на гръцкия *γένος* и римската *gens*. Колкото за руския миръ, доста е да се спомене името на Чичерина, за да се напомни, че има въ Русия автори, които подържатъ, че мирътъ не е остатъкъ отъ нѣкоя първобитна система на землевладѣние, а плодъ на крѣпостничеството, въведено въ Русия въ XVI вѣкъ.

Наша задача не е да влизаме въ тая прѣпирня. Ние я споменахме само, за да покажемъ, какво значение има изучаванieto на задругата не само за юриста и економиста, но още и за историка. За жалость върху българската задруга до сега, както рекохме вече, нищо нѣма писано отъ българи¹, а много малко отъ чужденци. Г. Утѣшеновичъ² споменува само, че и въ България има задруга и нищо повече. Първъ г. Богишичъ се е занималъ въ своитѣ *Pravni Običaji* и въ своя *Zbornik* и съ българската задруга, като е привелъ бѣлѣжкитѣ на г. г. Оджакова и Захариева. Подиръ него и г. Каницъ е полюбопитствувалъ да узнае нѣщо за нея, но оскъднитѣ му свѣдѣния върху тоя прѣдметъ не ни освѣтляватъ много. Той описва едно сѣмейство въ познатата Върбовка (Севлиевска околия), състоеще отъ единъ домакинъ (той погрѣшно го нарича по сръбското име старшина) отъ неговата стара майка, отъ неговата жена, отъ двата му

¹ Слѣдната бѣлѣжка на г. С. С. Бобчева, която азъ намирамъ въ Наука (година III, стр. 29), показва че нашитѣ юристи считатъ задругата за едно твърдѣ рѣдко явление у насъ, и за това, види се, не сж се занимали съ нея. „Въ България, казва г. Бобчевъ, голѣмото домакинство е рѣдкостъ, и положително се мами твърдѣ много оня, който приема него за общо правило. Напротивъ, голѣмото домакинство е рѣдко изключение. То трѣбва да е сжществувало въ старитѣ врѣмена, защото отъ нѣкои пѣсни и приказки се вижда, че съ голѣмо домакинство се е хвалилъ домакинътъ (Качановский, Пам. Б. Народнаго творчества, Спб. Пѣс. 199). Споредъ казването на г. Жинзифова, въ неговия разказъ Прошетба, въ прилѣпско имало голѣми домакинства. Ние се съмнѣваме въ достоверността на свѣдѣнията на г. Богишича за Лѣсковецъ, шопитѣ и поляцитѣ, относително голѣмата челядь (Bogišić, Zbornik, стр. 6)“. Както ще видятъ читателитѣ на настоящия трудъ, обобщението на г. Бобчева е много прибързано, поне колкото се касае до шопитѣ.

² Die Hauskommunionen der Südslaven von Og. M. Utiesenovic. Wien. 1859.